

2022-1

5. maj 2022

All. nr./notatnr.:

2021-901-0002-18

Sull./sagsbeh.: AG/KJ

Undersøgelse af sager om anbringelse og hjemgivelse af børn

Ombudsmanden iværksatte i 2021 en undersøgelse af kommunernes sager om anbringelse og hjemgivelse af børn.

Undersøgelsen blev iværksat i medfør af ombudsmandslovens § 15, stk. 2, hvorefter ombudsmanden kan gennemføre generelle undersøgelser af en myndigheds behandling af sager.

Ombudsmandens udvalgte Kommune Kujalleq og Qeqqata Kommuniar, som de to kommuner, som undersøgelsen skulle bygges op omkring. Ombudsmanden udvalgte dertil en række forhold til nærmere undersøgelse.

Undersøgelsen bekræftede ombudsmandens indtryk af, at kommunerne i deres sagsbehandling af tunge og vigtige sager om børn generelt er udfordrede. Det var også ombudsmandens indtryk, at kommunerne fortsat begår alvorlige fejl, idet kommunerne generelt har problemer med at indhente de oplysninger eller gennemføre de undersøgelser, der kræves i forbindelse med en anbringelse af et barn uden for hjemmet eller hjemgivelse af et anbragt barn.

Det var på baggrund af undersøgelsen ombudsmandens opfattelse, at kommunerne i særlig høj grad ikke får udarbejdet skriftlige afgørelser til sagens parter. Undersøgelsen viste bl.a., at der manglede en skriftlig

afgørelse i 7 ud af de 15 anbringelsessager, der blev undersøgt og i otte ud af de 15 hjemgivelsessager, der blev undersøgt.

Ombudsmanden konkluderede ligeledes, at kommunerne i høj grad ikke får indhentet udtalelser fra anbringelsesstedet i forbindelse med hjemgivelse af et barn, der er anbragt uden for hjemmet. Der var således ikke indhentet en udtalelse fra anbringelsesstedet i otte ud af de 15 hjemgivelsessager, der blev undersøgt.

Ombudsmanden konkluderede endvidere, at kommunerne i høj grad ikke får afholdt samtaler med barnet. Dette gælder både i forbindelse med anbringelsessagerne og hjemgivelsessagerne. Der manglede således at blive afholdt en samtale med barnet i tre ud af 9 anbringelsessager og i syv ud af de 15 hjemgivelsessager, der blev undersøgt.

Ombudsmanden bemærkede, at Kommune Kujalleq i forbindelse med undersøgelsen orienterede ombudsmanden om, at undersøgelsen havde givet kommunen anledning til at revidere og opdatere nogle arbejdsgange og procedurer for sager om anbringelse og hjemgivelse af børn.

Ombudsmanden anså med rapporten sin undersøgelse af sager om anbringelse og hjemgivelse af børn for afsluttet.

(Rapport af 5. maj 2022, j.nr. 2021-901-0001 og 2021-901-0002)

Ombudsmandens rapport:

1. Baggrunden for undersøgelsen

1.1. Jeg har flere gange undersøgt kommunernes behandling af sager om anbringelse af børn uden for hjemmet og hjemgivelse af anbragte børn. Undersøgelserne har ofte givet mig anledning til at kritisere kommunernes sagsbehandling.

Jeg valgte på den baggrund i sommeren 2021 at igangsætte en undersøgelse med fokus på kommunernes behandling af sager om anbringelse og hjemgivelse af børn.

Jeg udvalgte i den forbindelse tilfældigt Kommune Kujalleq og Qeqqata Kommunia som de to kommuner, som jeg ville bygge min undersøgelse op omkring.

Min undersøgelse blev iværksat i medfør af § 15, stk. 2 i inatsisartutlov nr. 7 af 1. juni 2017 om Ombudsmanden for Inatsisartut (herefter ombudsmandsloven), hvorefter ombudsmanden kan gennemføre generelle undersøgelser af en myndigheds behandling af sager.

I denne rapport fremlægger jeg mine indtryk af kommunernes sagsbehandling på baggrund af min gennemgang af i alt 30 sager om anbringelse af børn uden for hjemmet og hjemgivelse af anbragte børn.

Min rapport er opbygget således:

- Afsnit 2: Forløbet af min undersøgelse og udvælgelsen af de konkrete sager
- Afsnit 3: Hvad har jeg undersøgt?
- Afsnit 4: Sammenfatning af min undersøgelse
- Afsnit 5: Gennemgang af anbringelsessagerne
- Afsnit 6: Gennemgang af hjemgivelsessagerne

1.2. Kommune Kujalleq og Qeqqata Kommunia har haft lejlighed til at fremkomme med bemærkninger til en foreløbig udgave af denne rapport for så vidt angår sagerne i de respektive kommuner.

Den 8. februar 2022 modtog jeg Kommune Kujalleqs bemærkninger til rapportudkastet.

Den 24. februar og den 21. marts 2022 modtog jeg Qeqqata Kommunias bemærkninger til rapportudkastet.

2. Forløbet af min undersøgelse

Den 18. august 2021 skrev jeg til Kommune Kujalleq og Qeqqata Kommunía, at jeg havde besluttet at gennemføre en generel undersøgelse af kommunernes behandling af sager om anbringelse af børn uden for hjemmet og hjemgivelse af anbragte børn.

Til brug for undersøgelsen bad jeg hver kommune om at udvælge 10 sager, hvor kommunen har anbragt et barn uden for hjemmet i perioden 2020-2021 og 10 sager, hvor kommunen har hjemgivet et anbragt barn i perioden 2020-2021. Jeg bad kommunerne om at udvælge sager fra hele sin kommune.

Den 11. til 13. oktober 2021 gennemgik tre af mine medarbejdere de udvalgte sager i Kommune Kujalleqs sagsbehandlingssystem "Winformatik" på kommunkontoret i Qaqortoq. Der blev i den forbindelse udvalgt i alt 12 sager, herunder seks sager, hvor kommunen havde anbragt et barn uden for hjemmet og seks sager, hvor kommunen havde hjemgivet et anbragt barn.

Den 15. til 17. november 2021 gennemgik tre af mine medarbejdere de udvalgte sager i Qeqqata Kommunía på kommunkontoret i Sisimiut. Nogle af sagerne forelå både i fysisk form og i kommunens sagsbehandlingssystem "Winformatik". Andre sager forelå ikke i fysisk form og blev derfor kun gennemgået i kommunens elektroniske sagsbehandlingssystem. Der blev i den forbindelse udvalgt i alt 18 sager, herunder ni sager, hvor kommunen havde anbragt et barn uden for hjemmet og ni sager, hvor kommunen havde hjemgivet et anbragt barn. En af de anbringelsessager, som kommunen havde udvalgt var fra 2019. Sagen indgår også i undersøgelsen.

Grunden til, at min rapport er baseret på min gennemgang af i alt 30 sager er, at de resterende af kommunernes udvalgte sager, efter min opfattelse, af den ene eller anden årsag ikke var egnet til brug i min undersøgelse.

3. Hvad har jeg undersøgt?

3.1. En kommune kan beslutte, at et barn skal anbringes uden for hjemmet. En kommune kan også beslutte, at et anbragt barn skal hjem og bo hos sine forældre igen.

I forbindelse med en kommunes behandling af sager om anbringelse af et barn uden for hjemmet eller hjemgivelse af et anbragt barn, er der regler og krav, som kommunen skal være opmærksom på. Det er bl.a. regler og krav, der følger af inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn med senere ændringer (herefter børnestøtteloven), der trådte i kraft den 1. juli 2017.

Ved min gennemgang af de 30 udvalgte sager har jeg valgt at fokusere på, om kommunerne har opfyldt en række af de krav, som børnestøtteloven stiller i forbindelse med en anbringelse af et barn uden for hjemmet og i forbindelse med en hjemgivelse af anbragt barn.

Jeg har ved min undersøgelse af de 15 sager om anbringelse uden for hjemmet valgt at fokusere på:

- Afsnit 5.1: om der foreligger et skriftligt samtykke til anbringelsen, såfremt anbringelsen er sket med samtykke
- Afsnit 5.2: om kommunen har afholdt en samtale med barnet
- Afsnit 5.3: om kommunen har udarbejdet en socialfaglig undersøgelse
- Afsnit 5.4: om kommunen har udarbejdet en handleplan for barnet
- Afsnit 5.5: om kommunen har udarbejdet en afgørelse om anbringelsen

Jeg har ved min undersøgelse af de 15 sager om hjemgivelse valgt at fokusere på:

- Afsnit 6.1: om kommunen har afholdt en samtale med barnet
- Afsnit 6.2: om kommunen har indhentet en udtalelse fra anbringelsesstedet
- Afsnit 6.3: om kommunen har udarbejdet en handleplan for barnet
- Afsnit 6.4: om kommunen har udarbejdet en afgørelse om hjemgivelsen

3.2. Jeg har ikke undersøgt om de socialfaglige undersøgelser og handleplanerne indeholder de oplysninger, der følger af loven. Jeg har heller ikke undersøgt, hvad

udtalelserne fra anbringelsesstederne anbefaler, eller om afgørelserne om anbringelse henholdsvis hjemgivelse opfylder sagsbehandlingslovens krav til en afgørelse. Jeg har endvidere ikke undersøgt, om børnene i de konkrete sager har været tilbudt og eventuelt har haft en børnebisidder.

3.3. Jeg tager ikke stilling til kommunernes vurdering af, om de pågældende børn skulle anbringes uden for hjemmet eller kunne hjemgives til forældremyndighedsindehaver. Dette vil kræve stillingtagen til en række pædagogiske og socialfaglige spørgsmål, som jeg som ombudsmand ikke har den fornødne fagkundskab til at kunne vurdere.

4. Sammenfatning af min undersøgelse

4.1. Min undersøgelse bekræfter mit indtryk af, at kommunerne i deres sagsbehandling af disse tunge og vigtige sager om børn generelt er udfordrede. Det er også mit indtryk, at kommunerne fortsat begår alvorlige fejl, idet kommunerne generelt har problemer med at indhente de oplysninger eller gennemføre de undersøgelser, der kræves i forbindelse med en anbringelse af et barn uden for hjemmet eller hjemgivelse af et anbragt barn.

På baggrund af min undersøgelse er det er min opfattelse:

- at kommunerne i særlig høj grad ikke får udarbejdet skriftlige afgørelser til sagens parter. Dette gælder både i anbringelsessager og hjemgivelsessager. Dette er efter min opfattelse meget bekymrende, idet en afgørelse om anbringelse eller hjemgivelse er af så stor betydning for både det anbragte barn og forældremyndighedsindehaveren, at afgørelsen bør meddeles skriftligt.
- at kommunerne i for høj grad ikke får indhentet udtalelser fra anbringelsesstedet i forbindelse med hjemgivelse af et barn, der er anbragt uden for hjemmet. Dette er efter min opfattelse et problem, fordi udtalelsen fra anbringelsesstedet er med til at sikre børnenes rettigheder ud fra en status på barnets generelle trivsel.

- at kommunerne i høj grad ikke får afholdt samtaler med barnet. Dette gælder både i anbringelsessager og hjemgivelsessager. Samtalen med barnet skal sikre barnets ret til at frit udtrykke deres synspunkter. Det er særlig vigtigt, at barnet gives mulighed for at udtale sig i enhver behandling ved en dømmende myndighed eller en forvaltningsmyndighed, der behandler sager vedrørende det pågældende barn.

4.2. Jeg bemærker, at Kommune Kujalleq den 8. februar 2022 har orienteret mig om, at min undersøgelse har givet kommunen anledning til at revidere og opdatere nogle arbejdsgange og procedurer for sager om anbringelse og hjemgivelse af børn.

5. Gennemgang af anbringelsessagerne

Inden en kommune træffer afgørelse om anbringelse af et barn uden for hjemmet, skal kommunen undersøge visse forhold. De forhold, som kommunen skal undersøge fremgår af børnestøttelovens §§ 27, stk. 2, og 28, stk. 3. Bestemmelserne stiller krav om, at kommunen i en undersøgelsesperiode – altså før der kan træffes afgørelse om anbringelsen – skal have afklaret en række forhold.

5.1. Samtykkeerklæring

5.1.1. Retsgrundlaget

En kommune kan træffe afgørelse om, at et barn skal anbringes uden for hjemmet med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, hvis anbringelse uden for hjemmet vil være af væsentlig betydning for at imødekomme barnets særlige behov for støtte. Det fremgår af børnestøttelovens § 27, stk. 1, der har følgende ordlyd:

”§ 27. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om at tilbyde anbringelse uden for hjemmet, når den socialfaglige undersøgelse efter § 45 viser, at anbringelse uden for hjemmet vil være af væsentlig betydning for at imødekomme barnets særlige behov for støtte.”

Før der træffes afgørelse om anbringelse uden for hjemmet med samtykke, skal kommunen indhente skriftligt samtykke fra forældremyndighedsindehaveren. Hvis barnet, der skal anbringes, er fyldt 15 år, skal der også indhentes skriftligt samtykke fra barnet. Det fremgår af børnestøttelovens § 50, stk. 1. Børnestøttelovens § 50, stk. 1 har følgende ordlyd:

”§ 50. Kommunalbestyrelsen skal indhente skriftligt samtykke fra de vordende forældre eller forældremyndighedsindehaveren og barnet, hvis dette er fyldt 15 år, inden der træffes afgørelse om støtteforanstaltninger, jf. § 21, særlige støtteforanstaltninger, jf. § 25, eller skærpede støtteforanstaltninger, jf. § 27, jf. dog stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal indhente skriftligt samtykke fra barnet eller den unge, inden der træffes afgørelse om efterværn, jf. § 42.”

Kommunalbestyrelsen kan desuden træffe afgørelse om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og barnet, hvis der er en åbenbar risiko for, at barnets trivsel, sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af f.eks. utilstrækkelig omsorg eller overgreb. Det fremgår af børnestøttelovens § 28, stk. 1, der har følgende ordlyd:

”§ 28. Kommunalbestyrelsen skal, uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og barnet, træffe afgørelse om, at barnet skal anbringes uden for hjemmet, hvis der er en åbenbar risiko for, at barnets trivsel, sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af:

- 1) utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet,
- 2) fysisk eller psykisk vold, vanrøgt eller seksuelle overgreb,
- 3) misbrugsproblemer, kriminell adfærd eller andre svære sociale vanskeligheder hos barnet eller i barnets nærmiljø, eller
- 4) andre adfærds- eller tilpasningsproblemer hos barnet eller i barnets nærmiljø.”

5.1.2. Samtykkeerklæring i de undersøgte sager

Ud af de 15 undersøgte anbringelsessager, var børnene i 13 af sagerne anbragt med forældremyndighedsindehaverens samtykke, jf. børnestøttelovens § 27.

Børnene i de resterende to sager var anbragt uden forældremyndighedsindehaverens samtykke, jf. børnestøttelovens § 28.

Ved min undersøgelse konstaterede jeg, at der manglede skriftlige samtykkeerklæringer i 3 ud af de 13 sager. Ét af børnene i de 13 sager var på anbringelsestidspunktet fyldt 15 år, og der er således krav om særskilt samtykke fra barnet.

Ved min undersøgelse konstaterede jeg, at der manglende en skriftlig samtykkeerklæring fra barnet.

5.1.3. Kommunernes bemærkninger

Jeg bemærker, at den ene kommune overfor mig har oplyst, at der i den ene af de 3 sager foreligger et skriftligt samtykke fra 2012. Det er imidlertid efter min opfattelse ikke relevant for en afgørelse i 2021 om skærpede støtteforanstaltninger efter børnestøttelovens § 27, at forældremyndighedsindehaver i 2012 samtykkede til anbringelse af barnet uden for hjemmet efter den daværende børnestøttelovs § 20.

5.2. Samtale med barnet

5.2.1. Retsgrundlaget

En kommune skal afholde en samtale med barnet, inden der kan træffes afgørelse om anbringelse af barnet uden for hjemmet. Det fremgår af børnestøttelovens § 43, stk. 1, som har følgende ordlyd:

”§ 43. Inden der træffes afgørelse om støtteforanstaltninger til et barn, jf. bestemmelserne i kapitlerne 8-9, samt om ophør af støtteforanstaltninger, jf. bestemmelserne i kapitel 11, skal der afholdes en samtale med barnet.”

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til børnestøttelovens § 43, stk. 1, at bestemmelsen er en implementering af artikel 12 af FN's Konvention om Barnets Rettigheder, som sikrer børns ret til at frit udtrykke sine synspunkter. Det fremgår af artikel 12, at barnet især skal gives mulighed for at udtale sig i enhver behandling ved en dømmende myndighed eller en forvaltningsmyndighed af sager, der vedrører barnet.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at samtalen skal klarlægge barnets egen holdning til den påtænkte afgørelse og afdække barnets synspunkter.

Det fremgår endvidere, at der ikke er nogen formkrav til samtalen, og at barnet ikke pålægges en pligt til at udtale sig. Der er ingen krav om, at kommunen skal

følge barnets ønsker eller holdninger, men de skal tillægges vægt alt efter barnets alder og modenhed.

Kravet om en samtale med barnet kan fraviges i visse tilfælde. Det fremgår af børnestøttelovens § 43, stk. 3, at:

"§ 43. [...]

Stk. 3. Samtalen kan undlades, i det omfang barnets modenhed eller sagens karakter i afgørende grad taler imod samtals gennemførelse. Kan samtalen ikke gennemføres, skal barnets holdning til den påtænkte afgørelse søges tilvejebragt på anden måde."

Bestemmelsen vedrører bl.a. tilfælde, hvor det ikke er muligt at afholde en samtale med barnet f.eks. på grund af barnets alder eller manglende udvikling. Er der mulighed for, at barnet eventuelt ved hjælp af en tryghedsperson eller en børnebisidder vil være i stand til at fremkomme med sin holdning, bør kommunen afholde en samtale. Det fremgår af de specielle bemærkninger til § 43, stk. 3.

Det fremgår endvidere af de specielle bemærkninger til § 43, stk. 3, at kommunen skal forsøge at afholde en samtale med barnet, hvis kommunen er usikker på, hvorvidt barnet vil kunne fremkomme med sin holdning. Hvis det under samtalen viser sig, at barnet ikke kan udtrykke egne synspunkter kan samtalen stoppes.

Endelig fremgår det af de specielle bemærkninger til § 43, stk. 3, at hvis der ikke afholdes en samtale med barnet, skal der af sagen fremgå en begrundelse for, hvorfor samtalen ikke har fundet sted. Det bør samtidig anføres, hvordan barnets perspektiv er afdækket, når der ikke er blevet afholdt samtale med barnet.

5.2.2. Samtale med barnet i de undersøgte sager

Ud af de 15 undersøgte anbringelsessager, var børnene i 6 af sagerne under tre år gamle. Det har således i de 6 tilfælde ikke været muligt at afholde en samtale med barnet, jf. børnestøttelovens § 43, stk. 3.

Ved min undersøgelse konstaterede jeg, at der manglede at blive afholdt en samtale med barnet i tre ud af de 9 sager. Jeg bemærker, at det ikke fremgik af sagerne, hvorfor samtalerne ikke havde fundet sted. Det var endvidere ikke anført, hvordan barnets perspektiv alternativt var afdækket, når der ikke var afholdt en samtale med barnet.

5.2.3. Kommunernes bemærkninger

Jeg bemærker, at den ene kommune overfor mig har oplyst, at det ikke var muligt at afholde en børnesamtale med ét af børnene på grund af barnets psykiske handicap. Jeg konstaterer i den forbindelse, at hverken begrundelse eller hvordan barnets perspektiv alternativt er afdækket er anført i barnets sag, hvilket det bør være ifølge de specielle bemærkninger til § 43, stk. 3.

5.3. Socialfaglig undersøgelse

5.3.1. Retsgrundlaget

En kommune skal udarbejde en socialfaglig undersøgelse, inden der kan træffes afgørelse om anbringelse af et barn uden for hjemmet. Det fremgår af børnestøttelovens § 45, stk. 1, som har følgende ordlyd:

”§ 45. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en socialfaglig undersøgelse af et barns forhold, hvis det må antages, at et barn har behov for særlig støtte. Den socialfaglige undersøgelse skal så vidt muligt gennemføres i samarbejde med barnets forældre eller andre omsorgsgivere og med barnet. Undersøgelsen skal gennemføres så skånsomt, som forholdene tillader, og må ikke være mere omfattende, end formålet tilsiger.”

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til børnestøttelovens § 43, stk. 1, at det er et krav for iværksættelse af skærpede støtteforanstaltninger efter børnestøttelovens kapitel 9, som f.eks. anbringelse uden for hjemmet, at der er gennemført en socialfaglig undersøgelse.

Kravet om, at den socialfaglige undersøgelse skal udarbejdes inden iværksættelse af støtteforanstaltninger kan kun fraviges i tilfælde af behovet for en akut tvangsanbringelse, jf. børnestøttelovens § 28, stk. 4, som har følgende ordlyd:

"§ 28 [...]

Stk. 4. Hvis barnets øjeblikkelige behov for en anbringelse under hensyn til barnets bedste ikke kan afvente, at der gennemføres en socialfaglig undersøgelse og udarbejdes en handleplan, skal kommunalbestyrelsen iværksætte anbringelsen sideløbende med undersøgelsen."

Kommunen kan i forbindelse med en anbringelse heller ikke undlade at udføre en socialfaglig undersøgelse, men børnestøttelovens § 28, stk. 4 giver mulighed for, at undersøgelsen i forbindelse med en akut anbringelse foretages sideløbende med anbringelsen.

5.3.2. Socialfaglig undersøgelse i de undersøgte sager

Ved min undersøgelse konstaterede jeg, at der manglede at blive udført en socialfaglig undersøgelse i 4 ud af de 15 sager. I 3 ud af de 4 sager var den socialfaglige undersøgelse først gennemført efter anbringelsen. Jeg bemærker, at jeg i de konkrete sager ikke kan lægge til grund, at den socialfaglige undersøgelse var foretaget sideløbende med anbringelsen.

5.4. Handleplan

5.4.1. Retsgrundlaget

En kommune skal udarbejde en skriftlig handleplan, inden der kan træffes afgørelse om anbringelse af et barn uden for hjemmet. Det fremgår af børnestøttelovens § 46, stk. 1, som har følgende ordlyd:

"§ 46. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en skriftlig handleplan for barnet:
1) i forbindelse med den socialfaglige undersøgelse, jf. § 45,
2) inden der træffes afgørelse om iværksættelse af støtteforanstaltninger, jf. §§ 21 og 25, og om anbringelse, jf. §§ 27 eller 28,
3) inden der træffes afgørelse om iværksættelse af støtteforanstaltninger til vordende forældre, jf. § 26,
4) inden der træffes afgørelse om ophør af støtteforanstaltninger, jf. §§ 21 og 25, samt efterværn, jf. § 40, og
5) inden der træffes afgørelse om iværksættelse af efterværn, jf. § 42."

Bestemmelsen fastslår, at det er kommunens pligt at udarbejde en skriftlig handleplan, før der træffes afgørelse om støtte til barnet. Det er ikke muligt at fravige

kravet om udarbejdelse af en skriftlig handleplan inden iværksættelse af en anbringelse uden for hjemmet.

5.4.2. Handleplan i de undersøgte sager

Ved min undersøgelse konstaterede jeg, at der manglede at blive udarbejdet en handleplan i 4 ud af de 15 sager. Jeg bemærker, at handleplanen i 2 af de 4 sager var udateret, hvorfor det ikke var muligt for mig at konstatere om handleplanen var udarbejdet før eller efter anbringelsen.

5.5. Afgørelse

5.5.1. Retsgrundlaget

Det er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om anbringelse af et barn uden for hjemmet. Dette følger af børnestøttelovens §§ 5, 27, 28 og 40.

En afgørelse om anbringelse af et barn uden for hjemmet skal udformes på en sådan måde, at den lever op til de almindelige forvaltningsretlige regler, der bl.a. fremgår af landstingslov nr. 8 af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning med senere ændringer.

Afgørelser kan som udgangspunkt meddeles mundtligt eller skriftligt. Det følger af god forvaltningsskik, at en mundtligt meddelt afgørelse, der er byrdefuld for adressaten, bør bekræftes skriftligt, og at særligt indgribende afgørelser efter omstændighederne bør meddeles skriftligt.

Det er min opfattelse, at en afgørelse om anbringelse er af så stor betydning for både det anbragte barn og forældremyndighedsindehaveren, at afgørelsen bør meddeles skriftligt. Dette vil efter min vurdering gælde uanset, om barnet eller forældremyndighedsindehaveren er enige i afgørelsen. Jeg henviser til min udtalelse 2018-4, særligt afsnit 3.4, som kan findes på hjemmeside www.ombudsmand.gl.

Skriftlige afgørelser, som kan påklages til en anden forvaltningsmyndighed, skal endvidere være ledsaget af en klagevejledning.

Kommunens afgørelser efter børnestøtteloven kan påklages til Det Sociale Ankenævn efter reglerne i landstingsforordning nr. 11 af 12. november 2001 om socialvæsenets styrelse og organisation med senere ændringer. Det fremgår af børnestøttelovens § 60, stk. 1.

5.5.2. Afgørelse i de undersøgte sager

Ved min undersøgelse konstaterede jeg, at der manglede at blive udarbejdet en skriftlig afgørelse til sagens part(er) i 7 ud af de 15 sager. Jeg bemærker, at afgørelserne i de resterende otte sager var ledsaget af en klagevejledning.

6. Gennemgang af hjemgivelsessagerne

Før en kommune træffer afgørelse om, at en anbringelse af et barn uden for hjemmet skal ophøre, og barnet dermed kan komme hjem, skal kommunen undersøge de forhold, som fremgår af børnestøttelovens § 41.

6.1. Samtale med barnet

6.1.1. Retsgrundlaget

Inden en kommune træffer afgørelse om ophør af en anbringelse uden for hjemmet, skal kommunen afholde en samtale med barnet. Det følger af børnestøttelovens § 41, stk. 1, nr. 2, som har følgende ordlyd:

”§ 41. Inden kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om ophør af anbringelse uden for hjemmet, skal kommunalbestyrelsen sikre, at:

[...]

2) der er afholdt samtale med barnet, jf. § 43,”

Følgende fremgår bl.a. af de specielle bemærkninger til § 41, stk. 1, nr. 2:

”Formålet med bestemmelsen er, at barnet bliver hørt som led i undersøgelsen, før der træffes afgørelse om ophør af anbringelse uden for hjemmet.

Samtalen kan eksempelvis ske ved, at en sagsbehandler afholder en samtale med barnet personligt eller via telefon. Kommunen skal kunne dokumentere, at der har været afholdt en samtale, og hvad barnet har udtalt sig om. Dette kan være i form af eksempelvis et skriftligt referat af samtalen.”

Jeg henviser i øvrigt til det, som jeg har anført under afsnit 4.2.1 vedrørende samtaler med børn.

6.1.2. Samtale med barnet i de undersøgte sager

Ud af de 15 undersøgte anbringelsessager, var børnene i alle sagerne over fire år gamle.

Ved min undersøgelse konstaterede jeg, at der manglede at blive afholdt en samtale med barnet i 7 ud af de 15 sager. Jeg bemærker, at det ikke fremgik af sagerne, hvorfor samtalerne ikke havde fundet sted. Det var endvidere ikke anført, hvordan barnets perspektiv var afdækket, når der ikke var afholdt en samtale med barnet.

6.1.3. Kommunernes bemærkninger

Jeg bemærker, at den ene kommune overfor mig har oplyst, at sagsbehandleren i en sag havde besluttet, at der ikke skulle afholdes en samtale med barnet, idet barnet ikke var gammelt nok. Jeg henviser til det ovenfor anførte vedrørende de specielle bemærkninger til § 43, stk. 3, hvoraf det fremgår, at begrundelsen i så fald skal fremgå af sagen. Det skal ligeledes fremgå af sagen, hvordan barnets perspektiv var afdækket, når der ikke var afholdt en samtale med barnet.

6.2. Udtalelse fra anbringelsesstedet

6.2.1. Retsgrundlaget

Inden en kommune træffer afgørelse om ophør af en anbringelse uden for hjemmet, skal kommunen indhente en skriftlig udtalelse fra anbringelsesstedet. Det følger af børnestøttelovens § 41, stk. 1, nr. 3, som har følgende ordlyd:

”§ 41. Inden kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om ophør af anbringelse uden for hjemmet, skal kommunalbestyrelsen sikre, at:

[...]

3) der er indhentet skriftlig udtalelse fra anbringelsesstedet,”

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til ovenstående bestemmelse, at udtalelsen bl.a. skal indeholde anbringelsesstedets stillingtagen til en eventuel ophør af anbringelsen og status på barnets generelle trivsel.

Det er kommunen, der er ansvarlig for, at der indhentes en skriftlig udtalelse fra anbringelsesstedet.

6.2.2. Udtalelse i de undersøgte sager

Ved min undersøgelse konstaterede jeg, at der manglede at blive indhentet en udtalelse fra anbringelsesstedet i 8 ud af de 15 sager.

6.2.3. Kommunernes bemærkninger

Jeg bemærker, at den ene kommune overfor mig har oplyst, at det i nogle tilfælde kan være svært at få anbringelsesstederne til at udarbejde en udtalelse.

Den anden kommune har overfor mig oplyst, at en hjemgivelse foregik på baggrund af at forældremyndighedsindehaver ikke afleverede barnet tilbage til anbringelsesstedet efter en samværsaftale. Det er min opfattelse, at omstændighederne ikke fratager kommunens ansvar for at indhente en skriftlig udtalelse fra anbringelsesstedet, inden der træffes afgørelse om ophør af anbringelsen.

6.3. Handleplan

6.3.1. Retsgrundlaget

Inden en kommune træffer afgørelse om ophør af en anbringelse uden for hjemmet, skal kommunen udarbejde en handleplan for hjemgivelsen. Det følger af børnestøttelovens § 41, stk. 1, nr. 5, som har følgende ordlyd:

”§ 41. Inden kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om ophør af anbringelse udenfor hjemmet, skal kommunalbestyrelsen sikre, at:

[...]

5) der er udarbejdet en handleplan efter § 46 for hjemgivelsen og forberedt eventuel støtte til barnet, forældremyndighedsindehaveren og eventuelt barnets netværk for perioden umiddelbart før og efter hjemgivelsen.”

Jeg henviser i øvrigt til det, som jeg har anført under afsnit 4.4.1 vedrørende handleplaner.

6.3.2. Handleplan i de undersøgte sager

Ved min undersøgelse konstaterede jeg, at der manglede at blive udarbejdet en handleplan i 8 ud af de 15 sager.

6.3.3. Kommunernes bemærkninger

Jeg bemærker, at den ene kommune overfor mig har oplyst, at forældremyndighedsindehavere i nogle tilfælde ikke er interesseret i at acceptere andre støtteforanstaltninger på hjemgivelsestidspunktet, og at kommunen derfor har været i tvivl om, hvad de pågældende handleplaner i så fald skal indeholde.

6.4. Afgørelse

6.4.1. Retsgrundlaget

Det er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om ophør af en anbringelse udenfor hjemmet. Det følger af børnestøttelovens § 41, stk. 1.

Jeg henviser i øvrigt til det, som jeg har anført under 4.5.1. om afgørelser.

6.4.2. Afgørelse i de undersøgte sager

Ved min undersøgelse konstaterede jeg, at der manglede at blive udarbejdet en skriftlig afgørelse til sagens part(er) i 8 ud af de 15 sager. Jeg bemærker, at afgørelserne i de resterende syv sager var ledsaget af en klagevejledning.